

Sofie får ersättning för diskriminering

– Det är en upprättelse

FOTO: MATS SAMUELSSON

– **Min styrka och positiva inställning hjälper mig i besvärliga tider. Jag vägrar låta mig påverkas negativt, säger Sofie Nordin.**

Sofie Nordin, 23, blev av med jobbet som vårdbiträde för att hon hör dåligt. Då anmälde hon arbetsgivaren, Lessebo kommun, till diskrimineringsombudsmannen, DO.

Nu får hon 35 000 kronor i ersättning.

– Det är en upprättelse men jag hade hellre haft mitt jobb kvar.

Jag saknar det mycket, säger hon.

TEXT: ULRIKA NILSSON

HON ÄR IDAG NÖJD med att hon gjorde en anmälan och hon hoppas att hennes berättelse ska få andra i liknande situation att göra detsamma.

Det var i vintras, efter tre års arbete som timanställt vårdbiträde på ett gruppboende för dementa, som Sofie Nordin en dag blev inkallad till sin chef.

Chefen berättade att de inte längre skulle ringa in henne för arbete.

– Hon påstod att jag inte skulle klara jobbet på grund av min hörselnedsättning, att det "inte kändes bra".

En tillgång

Beskedet kom som en chock för Sofie.

– Jag tyckte tvärtom att hörselnedsätt-

ningen var en tillgång eftersom många av de gamla hade svårt att höra och då kunde jag lätt sätta mig in i deras problem.

Sofie har Neurofibromatos typ II, en genetisk åkomma som orsakar tilltagande hörselnedsättning och så småningom kan slå ut hörselnerven. För närvarande är hon nästan helt döv på vänster öra. På höger öra är hörseln nedsatt. Där använder hon en hörapparat som hon fått ganska nyligen. Ett annat symptom som Sofie har är ansiktsförflamning.

"Inte rättvist"

När hon hämtat sig efter det omskakande beskedet började ilskan växa inom henne. Med stöd från de närmaste – sambon,

mamma och moster – tog hon beslutet att inte finna sig i behandlingen.

– Det kändes inte rättvist alls och jag skrev därför till DO för att fråga om min känsla var felaktig.

Följden blev att DO tog sig an hennes ärende.

Enligt diskrimineringslagen ska arbetsgivaren erbjuda skäliga stöd- och anpassningsåtgärder av arbetsplatsen. En person med funktionshinder får inte behandlas sämre än andra personer i en jämförbar situation.

Visste din arbetsgivare om din hörsel-skada?

– Ja, jag tycker jag har varit öppen och ärlig. Jag sa som det var, att den blivit sämre, men också att det inte påverkade mig i mitt arbete förutom på möten och vid telefonsamtal. Jag informerade också om att jag skulle skaffa hörapparat och andra hjälpmedel.

Hörapparat fick Sofie genom landstingets hörselvård, men hjälpmedel till telefon köpte hon för egna pengar, trots att hon egentligen har rätt att få sådan ut-

Ställs i relation till kränkningen

Sofie Nordin får 35 000 kronor i ersättning efter förlikningen.

Ersättningens storlek avgörs av flera olika faktorer, bland annat om det är ett stort bolag eller en liten enskild firma som gjort sig skyldig till diskrimineringen.

– Det finns ingen tabell för hur stor ersättningen ska vara utan den ställs i relation till den kränkning som den enskilde har utsatts för, förklarar Sonya Aho, pressekreterare på DO.

De flesta arbetslivsärenden leder till förlikning. Några enstaka fall går vidare till Arbetsdomstolen.

– Enligt våra undersökningar finns det ett stort mörkertal när det gäller diskriminering, det är få som anmäler. Den vanlige anmälaren är en ganska väl-

utbildad, medelålders person, som är stark nog att orka och våga gå vidare, berättar hon.

DO är en statlig myndighet som bildades i januari i år efter en sammanslagning av de dåvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering.

Till grund för arbetet ligger diskrimineringslagen som förbjuder diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Under hösten lanserar DO "Växthuset", en ny metod för att komma åt diskriminering och trakasserier på arbetsplatsen, genom att hålla konferenser runt om i landet.

Läs mer på www.do.se

rustning genom arbetsgivaren eller arbetsförmedlingen.

Hon hann aldrig prova sitt nya system innan hon förlorade jobbet.

– Jag har ställt upp i vått och torrt i tre år. Inte ens ett tack fick jag för det.

Var det krångligt att göra anmälan?

– Nej, inte alls. Jag fyllde i ett formulär som jag skrev ut från hemsidan. Sedan skötte de allt åt mig. Jag har inte behövt ha någon kontakt med min före detta arbetsgivare under utredningen. Det kändes mycket tryggt.

Allas lika värde

DO ansåg att arbetsgivaren inte följt diskrimineringslagen, då den inte erbjudit Sofie stöd och anpassning. Efter förlikningen ska kommunen alltså betala 35 000 kronor i ersättning till henne.

– I grunden handlar det om att allas lika värde och rättigheter ska respekteras. Det borde vara en självklarhet att funktionshindrade ska ha samma rätt och möjlighet till arbete som andra, säger Katri

Linna, diskrimineringsombudsman.

Sofie Nordin blickar nu framåt. I höst fortsätter hon sina studier till undersköterska och i november tar hon examen. Hon har inte gett upp tanken på ett arbete inom vården, gärna inom handikappomsorgen.

Servitris

I sommar har hon arbetat som servitris på ett hotell. Hon är väldigt glad över jobbet, som hon tycker fungerar bra.

– Jag arbetar mest luncher. Då är det buffé och jag behöver inte ta bordsbeställningar. De flesta är förstående när jag berättar att jag har svårt att höra. Mina kolleger visar stor hänsyn och de är också positiva till att lära sig lite tecken för att underlätta kommunikationen.

Tecken är något hon använder allt mer. Tillsammans med sambon går hon en kurs i tecken som stöd, tss.

– Det underlättar något helt otroligt i kommunikationen och vi använder tecken hela tiden, säger hon. ●

i marginalen

Lars Lindberg
SKRIBENT

Ett knapptryck för text

UNDER ÅRENS LOPP har jag besökt USA ett antal gånger. En populär mötesplats "over there" är sportbarer. Där möts du av otaliga tv-apparater. Baseball, basket och amerikansk fotboll är de populäraste sporterna som visas. Om det inte är sändning från en nationell liga så visas matcher från någon college-liga.

Det fascinerande är att tv-apparaterna ofta är inställda för att visa direkttextning. I hög hastighet, ja nästan för snabbt, rullar textningen av kommentatorernas analyser på. Som hörselskadad är det en häftig och befriande känsla att kunna ta del av tv-utbudet precis som alla andra. Utan att behöva säga till.

Men vad är förklaringen till detta?

Ja, knappast att hörselskadade skulle vara större sportkonsumenter än andra. Förklaringen är snarare att med så många kanaler på samtidigt är det naturligtvis omöjligt för någon, med eller utan superhörsel, att urskilja vad som sägs.

Att i stället ställa in tv:n för att visa direkttextningen gör att alla gäster kan ta del av just sin sportsändning. Men det är inte bara på amerikanska barer som direkttextningen är påslagen utan även i många andra offentliga miljöer som banker, flygplatser och tågstationer, där ofta CNN och andra nyhetskanaler visas. Inte överallt men ändå ganska vanligt.

Hallå, är det någon som har sett något motsvarande i offentlig miljö i Sverige? Nej, men det är kanske inte heller så konstigt. För att hitta direkttextning här måste du slå på text-tv, hitta rätt sida som dessutom varierar mellan de olika kanalerna – 199, 299, 890 och så vidare. I USA trycker du oftast bara på en knapp på fjärrkontrollen märkt CC – closed caption.

Enkelheten har gjort att så många fler i USA än i Sverige känner till möjligheten att välja textning.

Undersökningar visar att det i USA är fler normalhörande än hörselskadade som utnyttjar textningen. Följden blir att det blir ekonomiskt motiverat att texta. Större marknad – mer pengar att tjäna.

Så fler direkttextade sändningar är nog bra, men enklare sätt att ställa in den är ännu viktigare. Det skulle gynna oss alla.

Lars Lindberg

anställd på Socialdepartementet. Bloggar om amerikansk handikappolitik. Håller tillsammans med en medförfattare på att skriva en lärobok om svensk och internationell handikappolitik som ska vara klar nästa år.

FOTO: MAGNUS LUNNEKVIST